

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 319/2020
12.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Димитрије Зарић адвокат из ..., против тужених ББ и ВВ из ..., чији је пуномоћник Иван Дунић адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1543/19 од 11.09.2019. године, у седници већа одржаној дана 12.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1543/19 од 11.09.2019. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1543/19 од 11.09.2019. године и пресуда Основног суда у Петровцу на Млави – Судска јединица у Жагубици П-309/17 од 18.12.2018. године у делу првог и другом ставу изреке тако што се утврђује да катастарска парцела ..., ливада 7. класе површине 25,53 ара и катастарска парцела ..., шума 5. класе површине 3.21,40 хектара, обе на месту званом „...“ из листа непокретности ... КО ..., представљају заоставштину покојног ГГ, бившег из ... и да је тужила као његов законски наследник власник наведених непокретности што су тужени дужни признати и дозволити упис тужиле као власнице код Службе за катастар непокретности у Жагубици, а одбија захтев тужених за накнаду трошкова поступка у износу од 57.200,00 динара.

У преосталом делу ревизија тужиле, изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1543/19 од 11.09.2019. године, **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да на име трошкова целокупног поступка исплате тужилци по 47.150,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Петровцу на Млави – Судска јединица у Жагубици П 309/17 од 18.12.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено утврђење да решење о наслеђивању Основног суда у Петровцу на Млави – Судска јединица у Жагубици О 181/02 којим су тужени проглашени за наследнике

нема правну важност за непокретности – катастарску парцелу ..., ливада 7. класе на месту зв. „...“ у површини 25,53 ара и катастарску парцелу ... шума 5. класе на истом месту у површини 3.21,40 хектара, из листа непокретности ... КО ..., да наведене непокретности представљају заоставштину сада пок. ГГ из ..., оца тужиле и да је тужилца као једини законски наследник сада пок. ГГ власник наведених непокретности, што су тужени дужни признати и дозволити тужљи да се код Службе за катастар непокретности у Жагубици упише као власник истих у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом извршења. Ставом другим изреке, обавезана је тужилца да накнади туженима парничне трошкове у укупном износу од 57.200,00 динара у року од 15 дана по правноснажности пресуде под претњом извршења.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1543/19 од 11.09.2019. године одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена пресуда Основног суда у Петровцу на Млави – Судска јединица у Жагубици П 309/17 од 18.12.2018. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилца је, на основу члана 404. ЗПП, благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

По оцени Врховног касационог суда, у овом спору има места одлучивању о ревизији предвиђеној чланом 404. став 1. ЗПП (посебној ревизији) ради тумачења права по питању наслеђа, као основа законите државине, у случају када оставилац није био законити држалац.

Из тог разлога одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је тужилина ревизија делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нису основани наводи ревизије о постојању битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, јер у поступку пред другостепеним судом није извршена погрешна оцена доказа.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Окружног суда у Пожаревцу Гж 857/91 од 28.08.1991. године преиначена је првостепена пресуда и утврђено да је тужилац у том спору ГГ по основу одржаја власник катастарских парцела ... и ..., обе КО ... и да нема правну важност уговор о купопродаји тих парцела Ов. 318/83 који је закључен између тужених у тој парници – продавца ДД и купца ЂЂ. Тужилца је ћерка ГГ (умро ... 2006. године), а тужени су синови ЂЂ (умро ... 2001. године). Правни претходник тужиле се на основу наведене пресуде није уписао као власник означених парцела. Тужени су решењем о наслеђивању О 181/02 од 02.09.2002. године оглашени за наследнике заоставштине пок. ЂЂ, између осталог и на спорним парцелама, и у катастру непокретности уписани су као њихови сувласници са једнаким уделима. Правноснажним решењем Основног суда у Петровцу на Млави – Судска јединица у Жагубици О 369/17 од 31.03.2017. године предметне парцеле су утврђене као накнадно пронађена заоставштина пок. ГГ и на њима је тужилца оглашена за јединог законског наследника.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев. По налажењу судова, тужени су као законити (на основу правноснажног решења о наслеђивању) и савесни (нису знали за спор између правних претходника странака окончан пресудом Окружног суда у Пожаревцу) држаоци стекли својину на спорним парцелама одржајем, у складу са чланом 28. став 2. Закона о основама својинскоправних односа – протеком рока од 10 година, рачунајући од смрти њиховог оца.

По становишту Врховног касационог суда, у овом спору је погрешно примењено материјално право.

Тужени нису законити држаоци спорног земљишта. Држалац има закониту државину ако се она заснива на правном основу који је потребан за стицање права својине и ако је државина прибављена на законом дозвољени начин, односно ако није манљива (члан 72. став 1. Закона о основама својинскоправних односа). Универзални сукцесори (законски и тестаментални) са становишта законитости имају онакву државину какву је имао њихов оставилац. То је у складу са природом универзалне сукцесије, чија је суштина у томе да следбеник ступа у правну ситуацију у каквој се налазио оставилац и у сва његова права и обавезе. С тога, универзални сукцесори имају закониту државину само ако је и њихов оставилац био законити држалац.

У конкретном случају, правни претходник тужених није био законити држалац спорних непокретности јер је пресудом Окружног суда у Пожаревцу Гж 857/91 од 28.08.1991. године утврђено да је без правне важности уговор о купопродаји Ов. 318/83 којим је купио означене парцеле. Сада покојни отац тужених није био ни савестан држалац зато што је по доношењу означене пресуде знао да је правни претходник тужиље власник предметних парцела. Због тога се у односу на тужене не може применити одредба члана 28. став 2. Закона о основама својинскоправних односа којом је прописан рок од 10 година за стицање својине законитим одржајем на непокретности.

Према члану 28. став 5. Закона о основама својинскоправних односа, наследник постаје савестан држалац од тренутка отварања наслеђа и у случају када је оставилац био несавесни држалац, а наследник то није знао нити је могао знати, с тим да време за одржај почиње тећи од тренутка отварања наслеђа. Код утврђене чињенице да тужени нису знали за спор поводом истих непокретности, вођен између њиховог оца и оца тужиље који је правноснажно окончан наведеном пресудом Окружног суда у Пожаревцу, они су моментом отварања наслеђа њиховог оца постали савесни држаоци. Међутим, до дана подношења тужбе којом је покренут поступак у овом спору (15.03.2017. године) није протекао рок од 20 година, рачунајући од дана смрти ЂЂ (... 2001. године), због чега тужени на основу члана 28. став 4. Закона о основама својинскоправних односа нису могли стећи својину одржајем.

Следствено изложеном, спорне парцеле представљају заоставштину тужиљиног оца, пок. ГГ, у смислу члана 1. став 2. Закона о наслеђивању с обзиром да је правноснажном судском одлуком утврђено његово право својине стечено одржајем. Тужиља је наслеђивањем, у складу са чланом 36. Закона о основама својинскоправних односа и члановима 2, 8. став 1. и 2. и 9. став 2. Закона о наслеђивању стекла право својине на њима.

Из наведених разлога, пресуде нижестепених судова су преиначене у делу којим је тражено утврђење да предметне парцеле представљају заоставштину пок. ГГ и да је тужила по основу наслеђа стекла право својине на њима, и на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено као у другом ставу изреке.

У преосталом делу – у погледу одлуке о тужбеном захтеву којим је тражено утврђење да решење о наслеђивању Основног суда у Петровцу на Млави – Судска јединица у Жагубици О 181/02 нема правну важност у односу на спорне непокретности, тужилина ревизија је одбијена јер се у парничном поступку не може утврђивати неважност правноснажне одлуке донете у другом поступку.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у трећем ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у четвртом ставу изреке, донета је применом члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП. Тужили су, према успеху у спору, досуђени трошкови у укупном износу од 94.300,00 динара, и то за: састав тужбе 6.000,00 динара; састав жалбе и ревизије по 12.000,00 динара; заступање на пет одржаних рочишта по 7.500,00 динара и три неодржана рочишта по 4.500,00 динара; судску таксу за тужбу и првостепену пресуду у износу од по 1.900,00 динара; судску таксу за ревизију у износу од 3.800,00 динара и одлуку по ревизији у износу од 5.700,00 динара. Висина досуђених трошкова одређена је применом Адвокатске тарифе и Таксене тарифе, у складу са означеном вредношћу предмета спора. Сагласно члану 160. став 1. ЗПП, тужени су укупан износ трошкова дужни исплатити тужили подељено – на једнаке делове.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић